

SAIRAAHOITAJA YRITTÄJÄNÄ

Sairaanhoitaja itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa

Johanna Lampi

Opinnäytetyö
Marraskuu 2015
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyön suuntautumisvaihtoehto

LAMPI JOHANNA:

Sairaanhoitaja yrittäjänä

– Sairaanhoitaja itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa

Opinnäytetyö 42 sivua, joista liitteitä 6 sivua

Lokakuu 2015

Opinnäytetyön tarkoituksena oli laatia opas sairaanhoitajille, jotka suunnittelevat ryhtyvän toimimaan itsenäisinä ammatinharjoittajina yksityisessä lääkärikeskuksessa. Tuotokseen painottuvassa opinnäytetyössä selvitettiin mitä sairaanhoitajalta edellytetään, jotta hän voi toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana yksityisessä lääkärikeskuksessa, minkälainen on toimintamalli, jossa sairaanhoitaja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana yksityisessä lääkärikeskuksessa ja miten sairaanhoitaja aloittaa ammatinharjoittajana toimimisen. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä tietoa itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisesta niin sairaanhoitajille, työelämäyhteistyötaholle kuin opinnäytetyön tekijälle. Tavoitteena oli myös herättää kiinnostusta sairaanhoitajien yrittäjyyttä kohtaan.

Oppaassa kerrotaan miten sairaanhoitaja voi aloittaa itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen ja mitä käytännön asioita hänen tulee hoitaa toiminnan käynnistämiseen liittyen. Opas koostuu prosessikuvausmallisista kuvista sekä kuvia tarkentavasta ja selvästä kirjallisesta osuudesta. Oppaassa käsitellään ammatinharjoittajana toimimisen aloittamiseen liittyviä keskeisiä asioita, joita ovat ammatinharjoittajan pätevyys ja ammattitaito, yhteistyö lääkärikeskuksen kanssa, toiminimen perustaminen ja tehtävät ilmoitukset, talousasiat ja kirjanpito sekä vakuutusten järjestäminen ja verkostoituminen.

Kehittämisehdotuksena esitetään tutkimuksen tekemistä siitä, millaisia kokemuksia itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivilla sairaanhoitajilla on toiminnan aloittamisesta ja miten tulevat ammatinharjoittajat voisivat hyötyä tuotetusta tiedosta.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Nursing and Health Care
Option of Nursing

LAMPI JOHANNA:
A Nurse Entrepreneur
– A Self-Employed Nurse in a Medical Center

Bachelor's thesis 42 pages, appendices 6 pages
October 2015

The purpose of this study was to create a guide for nurses who were starting to operate in a private medical center as self-employed nurses. Another purpose was to gather information about operating as a self-employed nurse. The study was conducted as a project.

The product of this study was a guide for nurses. The guide describes and explains how nurses begin to operate as self-employed nurses and what practical things they have to manage before that. The guide consists of process pictures and a literary part. The key issues in operating as a self-employed nurse are the qualifications of a nurse, cooperation with the medical center, the establishment of the business name, the required notifications, economic affairs, insurances, accounting and networking.

To further develop the procedure in the future, the experiences of self-employed nurses starting the business should be more explored and the gained information could be utilized to help starting to work as self-employed nurses.

Key words: nurse, entrepreneurship, self-employed, medical center

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS TEHTÄVÄT JA TAVOITE	6
3	TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT	7
4	SAIRAAHOITAJA ITSENÄISENÄ AMMATINHARJOITAJANA.....	9
4.1	Sairaanhoitaja ja yrittäjä	9
4.2	Miksi ryhtyä yrittäjäksi?	10
4.3	Sairaanhoitajayrittäjältä vaadittavat ominaisuudet	11
4.4	Yrittäjäksi kouluttautuminen	13
5	SAIRAAHOITAJANA TOIMIMINEN YKSITYISESSÄ LÄÄKÄRIKESKUKSESSA.....	15
6	SAIRAAHOITAJAN AMMATINHARJOITAJATOIMINNAN ALOITTAMINEN.....	17
6.1	Yritysideasta liiketoimintasuunnitelmaan.....	17
6.1.1	Ideointi	17
6.1.2	Liiketoimintasuunnitelma	18
6.2	Asiakaskunnan muodostuminen	19
6.3	Yritysmuotona toiminimi.....	20
6.4	Tehtävät ilmoitukset	21
6.4.1	Toiminimen perustamisilmoitus.....	21
6.4.2	Ilmoitus aluehallintovirastolle.....	22
6.5	Vakuutukset	23
6.6	Talousasiat ja toiminnan rahoitus	24
6.7	Kirjanpito	25
6.8	Verkostoituminen.....	25
7	TUOTOKSEEN PAINOTTUVA OPINNÄYTETYÖ.....	27
7.1	Opinnäytetyön toteutus	27
7.2	Tuotoksen kuvaus	28
8	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	30
8.1	Eettiset ja luotettavuuteen liittyvät kysymykset	30
8.2	Johtopäätökset ja jatkokehitysehdotukset.....	30
	LÄHTEET.....	32
	LIITTEET	37
	Liite 1. Opas	37

1. JOHDANTO

Suomessa terveydenhuolto on perinteisesti painottunut julkiseen terveydenhuoltoon ja terveydenhuollon koulutus on kouluttanut sairaanhoitajia julkisen sektorin työntekijöiksi. Yhteiskunnan kehittymisen myötä työntekomuodot ovat monipuolistuneet ja yrittäjänä toimiminen on lisääntynyt monella alalla kuten myös sairaanhoitajien keskuudessa. palvelurakenteet ovat muuttuneet ja palvelutarve kasvaa, näin ollen sairaanhoitajia tarvitaan enemmän myös yksityiselle sektorille. Tällä hetkellä sairaanhoitajat työskentelevät yksityisissä lääkärikeskuksissa useimmiten palkansaajina. (Verohallinto 2015; Tehy 2015.)

Mahdollisuus vaikuttaa omaan työhönsä, itsenäisyys ja vapaus lisäävät yrittäjyyden houkuttelevuutta. Myös sairaanhoitajien kokemukset kiireestä ja siitä, että työtä ei pystytä tekemään itseä tyydyttävällä tavalla ovat epäkohtia, jotka lisäävät halukkuutta ryhtyä yrittäjäksi. Itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiminen on yksinkertaisin yrittämisen muoto ja yksi sairaanhoitajan uravaihtoehdoista. Tässä opinnäytetyössä käsitellään sairaanhoitajan toimimista itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa. (Tehy 2014, 7; Sankelo 2008.)

Ammatinharjoittaminen yksityissektorin lääkärikeskuksissa on ollut tavallista jo pitkään lääkäreiden keskuudessa, mutta nykyisin myös enenevässä määrin sairaanhoitajat ovat kiinnostuneita työskentelemään ammatinharjoittajina joko pää- tai sivutoimisesti (Tehy 2014, 7). Väestön ikääntyessä, teknologian kehittyessä ja asiakkaiden vaatimustason noustessa terveystalvelujen kysyntä lisääntyy ja yksityisen sektorin tarjoamien palvelujen osuus terveystalveluissa tulee nousemaan (Hartman 2011; LPY 2014).

Tässä opinnäytetyössä selvitetään pääosin kirjallisuuteen perustuen kuinka sairaanhoitaja voi toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa. Kerätyn tiedon perusteella on laadittu opas sairaanhoitajille, jotka haluavat aloittaa toimimisen itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa.

2. OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS TEHTÄVÄT JA TAVOITE

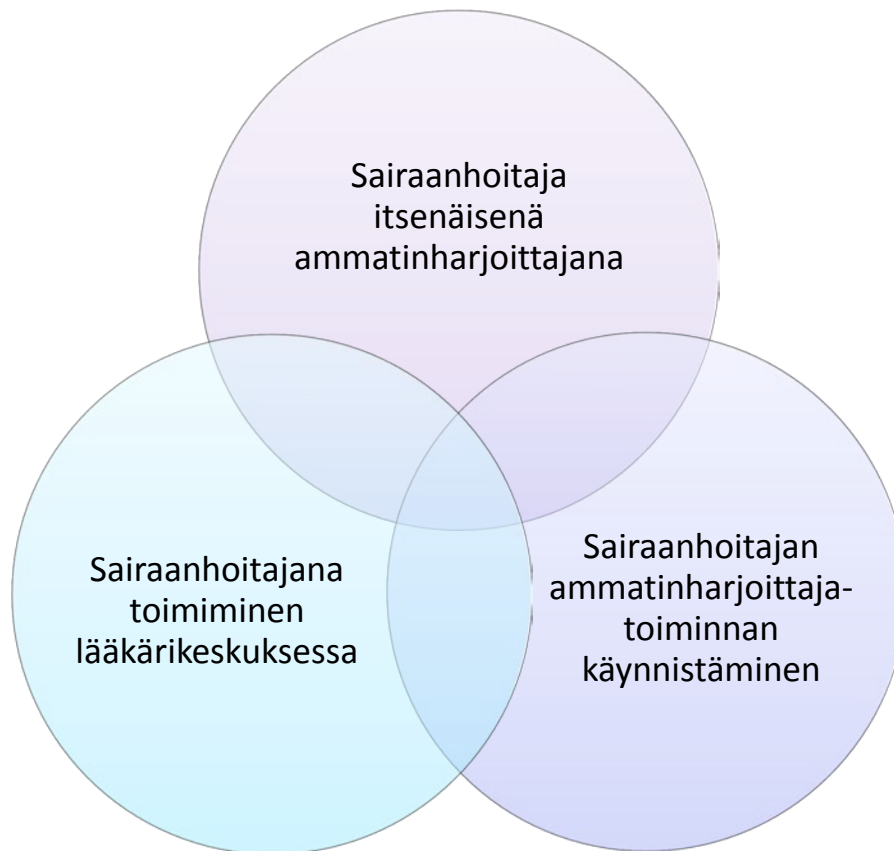
Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on laatia opas sairaanhoitajille, jotka suunnittelevat yrittäjäksi ryhtymistä ja haluavat työskennellä itsenäisinä ammatinharjoittajina yksityisessä lääkärikeskuksessa.

Opinnäytetyön tehtävänä on selvittää:

1. Mitä sairaanhoitajalta edellytetään, jotta hän voi toimia itsenäisenä ammatinharjoittajana yksityisessä lääkärikeskuksessa?
2. Minkälainen on toimintamalli, jossa sairaanhoitaja toimii itsenäisenä ammatinharjoittajana yksityisessä lääkärikeskuksessa?
3. Miten sairaanhoitaja aloittaa ammatinharjoittajana toimimisen?

Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä tietoa toimimisesta itsenäisenä ammatinharjoittajana niin sairaanhoitajille, työelämäyhteistyötaholle kuin opinnäytetyön tekijälle itselleen. Tavoitteena on myös herättää kiinnostusta sairaanhoitajien yrittäjyyttä kohtaan ja osaltaan helpottaa sairaanhoitajien yrittäjäksi ryhtymistä. Opinnäytetyön aihe on rajattu käsittelemään nimenomaan ammatinharjoittajana toimimista yksityisessä lääkärikeskuksessa.

3. TEOREETTISET LÄHTÖKOHDAT

KUVIO 1. Opinnäytetyön teoreettiset lähtökohdat.

Ammatinharjoittaminen on yksinkertaisin yrittämisen muoto. Ammattitoiminnassa korostuu henkilökohtainen ammattitaito ja tyypillisiä ammatinharjoittajia ovat perinteisesti olleet esimerkiksi lääkärit, fysioterapeutit, kampaajat ja hierojat. Ammatinharjoittajia kutsutaan myös toiminimiksi. (Salin 2013, 10.)

Itsenäisellä ammatinharjoittajamisella tarkoitetaan sellaista toimintaa, jossa terveydenhuollon ammattihenkilö ei ole julkisessa virassa eikä muussakaan palvelussuhteessa, vaan tuottaa palvelut itsenäisesti suoraan asiakkaalle (Lääkäriliitto 2015). Sairaanhoidaja on laillistettu ammattihenkilö eli hänellä on ammatinharjoittamisoikeus (Verohallinto 2015).

Itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva sairaanhoitaja myy ja suorittaa terveyden- ja sairaanhoidon palveluja. Terveyden- ja sairaanhoidon palvelulla tarkoitetaan ihmisen terveydentilan sekä toiminta- ja työkyvyn palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä. (Verohallinto 2015.) Yksityisessä lääkärikeskuksessa toimiva sairaanhoitaja voi esimerkiksi toimia lääkärin työparina, pitää sairaanhoitajan vastaanottoa omaan erityisosaamiseensa liittyen kuten esimerkiksi diabeteshoitaja tai psykiatrinen sairaanhoitaja. Myös sairaanhoitajan omaan erityisosaamiseen perustuva ryhmätoiminnan tarjoaminen voi olla yksi toiminnan muodoista. Vain mielikuvitus on rajana. (Runne 2015.)

4. SAIRAANHOITAJA ITSENÄISENÄ AMMATINHARJOITAJANA

Sairaanhoitajayritysten määrä lisääntyy, mutta tarkkoja tilastotietoja asiasta on vaikea saada, sillä viranomaiset tunnistavat koko sosiaali- ja terveysalan yrittämisen yhtenä isona kokonaisuutena. Valviran tilaston mukaan lokakuussa 2011 sairaanhoitajaksi koulutuneita itsenäisiä alalla toimivia ammatinharjoittajia oli 408. Nämä yrittäjät tarjosivat kotisairaanhoitoa sekä sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai kättilön vastaanotto-toimintaa tai palveluja. Tieto ei kuitenkaan ole kattava, koska rekisterissä on paljon ammatinharjoittajia, jotka eivät palvelualatietojen puutteellisuuden takia näy poiminnassa. Mukana ei myöskään ole sellaiset terveydenhuollon palveluja tuottavat sairaanhoitajayrittäjät, joiden toiminta on luvanvaraista. (Ojanen 2013.)

4.1 Sairaanhoitaja ja yrittäjä

Sairaanhoitajan työnkuvassa on tapahtunut muutosta ja moniammatillinen työskentely on lisääntynyt. Hoitajavetoinen vastaanottotoiminta on yleistynyt ja joitakin aikaisemmin lääkärin rutiinitehtäviin kuuluvia työtehtäviä on siirretty sairaanhoitajien tehtäviksi. Vuodesta 2012 alkaen riittävän käytännön kokemuksen ja vaadittavan lisäkoulutuksen omaama sairaanhoitaja on voinut saada myös rajatun lääkkeenmääräämisoikeuden. (Valvira 2015 (2); Jauhiainen 2011.) Työnkuvan ohella myös työsuhteiden muoto on muuttunut. Aiemmin tyypillinen vuosikymmeniä samaan työnantajaan kestänyt työsuhde on käynyt harvinaisemmaksi ja tilalle ovat tulleet epätyypilliset työsuhteet kuten määräaikaiset työsopimukset, työn projektiluontoisuus ja yrittäjäyys (Leppänen & Korteso 2013, 8-14).

Sairaanhoitajien työolobarometri 2014 -selvityksen mukaan työn imu ja työtyytyväisyys sairaanhoitajan työssä heikkenee jatkuvasti eikä sairaaloita koeta houkutteleviksi työpaikoiksi. Vetovoimaisiksi työpaikoiksi koetaan sellaiset organisaatiot, jotka kehittävät toimintaansa ja pystyvät tarjoamaan mielekkäitä ja haastavia työtehtäviä. Etenkin Y-sukupolvi eli 1980–2000 luvulla syntyneet tuovat esiin tyytymättömyyttä työoloihinsa. Ongelmat liittyvät huonoon johtamiseen, perehdytyksen puutteeseen ja vaikutusmahdollisuuksien vähyteen. Euroopan maiden kesken tehdyn vertailun mukaan Suomessa ja Kreikassa sairaanhoitajat vaihtavatkin eniten työstään toiselle alalle. (Hahtela 2015; Vuokola 2015.)

Hoiva-alan ja yrittäjyyden yhdistämiseen liittyy tyypillisesti tietynlaista ristiriitaisuutta. Feminiininen hoiva-ala ja siihen usein liittyvä kutsumus sekä voittoa tavoitteleva yrittäjyys ja businessajattelu ovat yhdistelmä, joka herättää ristiriitaisia tunteita. Tätä mielenkiintoista asiaa on tutkinut Kirsi Hasanen (2013) väitöskirjassaan *Hoiva, yrittäjyys ja kerronnan keinot*. Usein hoivayrittäjät haluavat perustaa yrityksen juuri pystyäkseen tarjoamaan hyvää ja laadukasta palvelua ja yrittäjyys on keino, jonka avulla se on mahdollista toteuttaa. (Hasanen 2013.)

Suomalaisessa kulttuurissa yrittäjät maailmapiiri ei valitettavasti ole perinteisesti ollut kovin myönteinen (Leino ym. 2013, 32). Lisäksi viranomaisyhteistyö ei toimi Suomessa kovin joustavasti (Ojanen 2013). Epäonnistumisen pelko ja yrittäjyyteen liittyvät kovat odotukset voivat estää yrittäjäksi ryhtymistä. Suomessa kaivataankin positiivista, kannustavaa ja rehellistä keskustelua yrittäjyyteen liittyen. (Leino ym. 2013, 32.)

4.2 Miksi ryhtyä yrittäjäksi?

Yritystoiminnan aloituksen lähtökohta on oma halu ja tahto aloittaa yrittäminen (Sairaanhoitajaliitto 2014). Yrittäjänä voi vaikuttaa omaan työhönsä ja tehdä töitä omalla tavallaan ja aikataulullaan ja sitä kautta mahdollisesti vaikuttaa omaan työtyytyväisyyteensä ja jaksamiseensa (Sankelo 2008). Yrittäjänä toimiminen antaa uutta näkökulmaa ammatissa toimimiseen ja voi siten vastata vaatimuksiin haasteellisesta työstä (Puhaka-Tanskanen & Tossavainen 2008, 99). Mediassakin esiin tuotu hoitajien tyytymättömyys työoloihinsa on lisääntynyt ja se näkyy erityisesti nuorten sairaanhoitajien joukossa (Yle uutiset 2015).

Yrittäjien hyvinvointibarometrin (2014) mukaan kaksi kolmasosaa yrittäjistä kokee työkykynsä hyväksi. Yrittäjät tekevät usein pidempää työviikkoa ja pitävät palkansaajia vähemmän lomina, mutta jaksavat hyvin, koska ovat innoissaan siitä mitä tekevät. (Lundell ym. 2014, 3.) Naisyrittäjät ovat tutkitusti pääosin tyytyväisiä työhönsä. Terveys- ja sosiaalipalveluissa toimivat naisyrittäjät ovat työhönsä muilla toimialoilla toimivia naisyrittäjiä tyytyväisempiä ja motivoituneempia. Myös terveys- ja sosiaalipalvelujen naisyrittäjät arvioivat työkykynsä paremmaksi kuin muiden toimialojen naisyrittäjät. (Palmgren ym. 2010, 11–13.)

Lehtinen (2014) on tutkinut gradussaan sairaanhoitajien kokemuksia yrittäjyysvalmiuksistaan hoiva-alalla. Hän viittaa gradussaan Wilsonin ym. (2003, 2004) tutkimuksiin koskien sairaanhoitajien yrittäjyyttä Australiassa, jossa yrittäjinä työskentelevät sairaanhoitajat toimivat konsultteina terveydenhuoltoalalla, kouluttajina ja sairaanhoitajina. Australiassa sairaanhoitajat työllistävät itsensä yrittäjinä, koska haluavat toteuttaa työtään omalla tavallaan. Hoitotyön yrittäjinä he kokivat itsensä itsenäisiksi ja tyytyväisiksi. Työ koettiin monipuolisena, koska he pystyivät vaikuttamaan omiin aikatauluihinsa sekä pystyivät nostamaan imagoaan laadukkaan hoidon avulla.

Potentiaalisten maksukykyisten asiakkaiden määrä kasvaa tulevaisuudessa väestön ikääntyessä. Suomessa arvioidaan olevan vuonna 2030 yli 1,5 miljoonaa yli 65-vuotiasta. Ihmiset elävät pidempään ja heillä on terveempi ja aktiivisempi vanhuus kuin aikaisemmillä sukupolvilla. Ihmiset haluavat myös yksilöllisempää palvelua. (Talous-elämä 35/2014). Terveiden merkitys on kasvanut ja siitä ollaan valmiita maksamaan aiempaa enemmän. Tämä synnyttää kuluttajille myös uusia terveystarpeita. (Laaksonen & Koskinen 2004, 174.) Vääksyn lääkärikeskuksessa toimiva sairaanhoitajayrittäjä Tiina Wangel kertoo Kauppalehden 14/2013 artikkelissa uskovansa töitä riittävän väestön ikääntyessä ja yksityisten terveystalujen kysynnän kasvaessa. Wangel suosittelee yrittäjyyttä muillekin sairaanhoitajille sen tarjoamien hyvien mahdollisuuksien vuoksi. Hän kokee tekevänsä mielekästä työtä hoitaessaan potilaitaan kokonaisvaltaisesti. (Öhrnberg 2013.)

Sairaanhoitajan ryhtyminen yrittäjäksi ei välttämättä ole niin riskipitoista verrattuna joihinkin muihin aloihin. Sairaanhoitajan työn tekeminen ei vaadi suuria investointeja verrattuna aloihin, joissa tarvitaan kalliita koneita ja laitteita. Yrittäjyys lisää myös mahdollisuuksia urakehitykseen ja etenemiseen. Julkisella puolella täydennyskoulutuksiin voi olla vaikea päästä, mutta yrittäjät kouluttautuvat ahkerasti. (Ojanen 2013.)

4.3 Sairaanhoitajayrittäjältä vaadittavat ominaisuudet

Yrittäjyyteen ja yrittämiseen liittyvässä kirjallisuudessa ja keskustelussa on paljon pohdittu hyvän yrittäjän ominaisuuksia. Itseohjautuvuuden on sanottu olevan ylitse muiden nousevia yrittäjän ominaisuuksia (Pyykkö 2011, 79). Itseohjautuvuus pitää sisällään paljon ominaisuuksia kuten vastuullisuus, oma-aloitteisuus, kriittisyys, valintojen tekemiseen kykenevyys, sopeutuvuus ja yhteistyökykyisyys. Itseohjautuvuudessa ja yrittä-

yydessä on arvioitu olevan paljon yhtäläisyyksiä. (Puhakka-Tanskanen & Tossavainen 2004, 102.) Yrittäjän on pystyttävä työskentelemään itsenäisesti ja hänen on uskottava omiin kykyihinsä (Tehy 2004, 7). Vaikka tiettyjä yrittäjän ominaisuuksia voidaankin luetella, ei kukaan kuitenkaan synny yrittäjäksi vaan se vaatii paljon muutakin. Yrittäjyyttä on kuvattu myös sisäisen yrittäjyyden kautta asenteeksi, joka näkyy tapana ajatella ja toimia sekä suhtautua työntekoon (Leino ym. 2013, 32).

Puhakka-Tanskanen ja Tossavainen (2004) ovat kuvanneet sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyden osaamisvaatimuksia. Heidän mallissaan korkeatasoinen ammatillinen koulutus luo pohjan osaamiselle ja ammatin hallintaa yrittäjänä tukevat työkokemus, alan yrittäjyyskoulutus sekä sisäinen kontrolliperusta. Sisäinen kontrolliperusta tarkoittaa sisäistä elämänhallintaa ja halua ottaa vastuuta. Se näkyy kykynä hallita yllättäviä tapahtumia ja joustavana toimintana, jossa asiakas otetaan huomioon. (Puhakka-Tanskanen ja Tossavainen 2014, 101.)

Ammattitaito, jossa yhdistyvät sekä koulutus että kokemus tuo hyvän edellytyksen toimia yrittäjänä (Tehy 2014, 7-8). Sairaanhoidajayrittäjän on oltava pätevä ja selvillä vastuistaan. Sairaanhoidaja on terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö ja Valvira myöntää oikeuden harjoittaa ammattia. (Valvira 2014.) Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinnon sairaanhoidaja (AMK). Myös ammattikorkeakoulusta valmistuneilla ensi- ja terveydenhoitajilla sekä kätilöillä on sairaanhoidajatutkinto. Sairaanhoidajatutkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja koulutus kestää noin 3,5 vuotta. (Tampereen ammattikorkeakoulu 2015.)

Sairaanhoidajan ammatillisen koulutuksen lisäksi yrittäjäksi aikova tarvitsee kokemusta ammatillisena olemisesta. Sitä on voinut kertyä sosiaali- ja terveysalalla toimisen lisäksi myös muista asiakaspalvelutehtävistä. (Puhakka-Tanskanen & Tossavainen 2004, 101.) Sairaanhoidajaliitto suosittelee ennen yrittäjäksi ryhtymistä vähintään 2 vuoden työkokemusta ja jatkuvaa kouluttautumista vuosittaisen täydennyskoulutuksen muodossa (Peltomaa 2006, 10).

Menestyminen yrittäjänä vaatii vahvaa ajantasaista ammattitaitoa, palveluhenkisyttä ja innovatiivisuutta. Sairaanhoidajaliitto on julkaissut laatuvaatimukset yrittäjänä toimivien sairaanhoidajien toiminnalle. Laatuvaatimukset on kuvattu kuviossa 2. (Laaksonen & Koskinen 2004, 181.)

Laatuvaatimukset yrittäjäsairaanhoitajien toiminnalle

Yrittäjänä toimiva sairaanhoitaja on valmis

- Kehittämään jatkuvasti itseään
- Ottamaan ammatillisen vastuun työstään
- Toimimaan hoitotyön arvojen ja toimintaperiaatteiden mukaisesti
- Vastaamaan asiakkaiden fyysisiin, psyykkisiin ja sosiaalisiin tarpeisiin hoitotyön auttamismenetelmiä käyttäen
- Hoitotyön jatkuvaan kehittämiseen
- Laatuvaatimuksien jatkuvaan seurantaan, arviointiin ja kehittämiseen

KUVIO 2. Sairaanhoitajaliiton yrittäjäsairaanhoitajien laatukriteerit (Laaksonen & Koskinen 2004, 181).

Terveysalan yrittäjällä korostuu eettinen vastuu ja osaaminen muuhun yritystoimintaan verrattuna. Palvelut, joita yrittäjä tarjoaa kohdistuvat jollakin tapaa asiakkaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen ja tämä luo erilaisen lähtökohdan yrittäjyyteen kuin muilla aloilla. Arvolähtöinen toiminta on perusta sairaanhoitajayrittäjälle ja vahva eettinen osaaminen on välttämätöntä asiakkaan hyvän edistämisen vuoksi. (Lehtonen & Palomäki 2015, 115–118.)

4.4 Yrittäjäksi kouluttautuminen

Sosiaali- ja terveysalan yrittäjyyden osaamisvaatimusten pohjana on korkeatasoinen ammatillinen koulutus (Puhakka-Tanskanen & Tossavainen 2004, 101). Yrittäjältä ei sinänsä vaadita mitään erillistä yrittäjäkoulutusta, mutta toki sellaisesta on hyötyä. Salminen ym. (2012) mukaan nykyinen terveysalan koulutus ei tue yrittäjyyttä uravaihtoehtona. Sairaanhoitajat eivät saa koulutuksen kautta riittäviä osaamisvalmiuksia yrittäjänä toimimiselle, joka on huomattava este yrittäjäksi ryhtymiselle. Terveysalan opettajat kokevat myös tietonsa yrittäjyydestä heikoiksi. Tutkimuksen mukaan sosiaali- ja terveysalan opettajien yrittäjyyteen liittyvillä tiedoilla ja taidoilla on paljon merkitystä sairaanhoitajien yrittäjiksi ryhtymiseen. (Salminen ym. 2012.)

Sairaanhoitaja- ja yrittäjyyskoulutuksen yhdistämisessä on haasteensa. Yrittäjyys antaa sairaanhoitajan ammatissa toimimiselle uuden näkökulman. Tämä tekee opettajien työn

haastavaksi, koska opettajalla on oltava valmiudet opettaa esimerkiksi hoitotyöhön liittyviä asioita yrittäjyyden näkökulmasta. Koulutuksessa tulisi yhdistää niin eettisyyteen, taloudellisuuteen kuin johtamistaitoihin liittyvät vaatimukset. (Puhakka-Tanskanen & Tossavainen 2004, 99.)

Oman paikkakunnan yritysneuvojalta voi saada maksutonta ja luottamuksellista neuvontaa käytännön asioissa. (Pyykkö 2011, 10–11; Palmgren ym. 2010, 13.) Sairaanhoidajaliitto ja Tehy tarjoavat myös apua ja tietoa yrittäjinä toimivina ja sen aloittamista suunnitteleville jäsenilleen. Sairaanhoidajayrittäjät ry on sairaanhoidajaliiton yhdistys yrittäjille, joka järjestää koulutusta ja tarjoaa tukea yrittäjyyteen liittyvissä kysymyksissä. (Sairaanhoidajaliitto 2015.) TE-keskuksen kautta voi osallistua yrittäjäksi aikoville suunnatuille uravalmennus- tai yrittäjäkoulutuksiin. Uravalmennus tutustuttaa yrittäjyyteen ja sen avulla voi selvittää omia valmiuksia. Yrittäjäkoulutuksen kautta saa perustietoa yrittäjyydestä ja yritystoiminnan eri alueista. Yrityksen perustamiskoulutuksessa voi perehtyä laajemmin yrityksen perustamiseen liittyviin asioihin. Myös monet yksityiset tahot järjestävät yrittäjäkoulutuksia ja valmennuksia. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015.)

Uusyrittäjäkeskus Ensimetri järjestää yrittäjyyttä harkitseville ja aloittaville yrittäjille erilaisia koulutuksia ja infotilaisuuksia kuten Tampereella kolmen viikon välein pidettävä -Minustako yrittäjä? infotilaisuus (Tampereen seudun uusyrityskeskus ry 2015). Tampereen Aikuiskoulutuskeskuksella on myös runsaasti tarjolla yrittäjyyteen liittyvää koulutusta ja valmennusohjelmia (Tampereen aikuiskoulutuskeskus 2015). Yrittäjyyden koulutus ylemmän amk-tutkinnon kautta on myös yksi hyvä vaihtoehto kehittyä yrittäjänä. Tampereen ammattikorkeakoulussa on mahdollista opiskella tradenomin ylempi amk-tutkinto, joka on suunnattu yrittäjille tai yrittäjämäisessä työsuhteessa toimiville, joilla on aiempi korkeakoulututkinto sekä työkokemusta alalta. Suomen Yrittäjäopistossa voi opiskella yrittäjän ammattitutkinnon nimenomaan sosiaali- ja terveystalalle. (Tampereen ammattikorkeakoulu 2015; Suomen Yrittäjäopisto 2015.)

5. SAIRAANHOITAJANA TOIMIMINEN YKSITYISESSÄ LÄÄKÄRIKESKUKSESSA

Suomessa terveydenhuolto on perinteisesti painottunut julkisen terveydenhuollon puolelle. Näin ollen terveydenhuollon koulutuskin on kouluttanut sairaanhoitajia julkisen sektorin työntekijöiksi. Palvelurakenteet ovat kuitenkin muuttuneet ja palvelutarve kasvaa, näin ollen sairaanhoitajia tarvitaan enemmän myös yksityiselle sektorille. (Sairaanhoitajaliitto 2015.) Julkisten palvelujen karsinta sekä ulkoistaminen tekevät myös tilaa yksityisille palveluntuottajille (Hiltunen ym. 2007, 9).

Yksityisten terveystalvelujen tuottajat ovat osa Suomen terveystalvelujärjestelmää. Yksityinen sektori tuottaa avohoidon lääkäritalveluista noin 25–30 % ja erikoislääkäritalveluista yli 35 %. Erityisesti työterveyshuollon talvelut ovat merkittävä yksityisten lääkäriasemien toimintamuoto. (Lääkäriiliitto 2014.)

Lääkärikeskuksessa toimii sekä lääkärikeskuksen työntekijöitä että itsenäisiä ammatinharjoittajia. Lääkärikeskus tarjoaa itsenäisesti talveluita kuten erilaisia tutkimuksia, jonka lisäksi lääkärikeskus huolehtii muun muassa ajanvarauksesta ja laskutuksesta ammatinharjoittajan lukuun. Ammatinharjoittaja ei ole työsuhteessa lääkärikeskukseen. Ammatinharjoittaja ja lääkärikeskus vastaavat kumpikin itsenäisesti omasta toiminnastaan suoraan asiakkaalle. (Lääkäriiliitto 2015.)

Lääkärikeskuksissa tavallinen toimintamalli on, että ammatinharjoittajat pitävät vastaanottoa lääkärikeskuksen tiloissa. Lääkärit tekevät sopimuksen lääkärikeskuksen kanssa, jossa määritellään muun muassa lääkäriin maksama korvaus tilan vuokrasta ja muiden lääkäritoiminnan harjoittamiseen liittyvien olosuhteiden järjestämisestä. Lääkärikeskus vastaa yleensä toimitiloista, ajanvarauksesta, markkinoinnista, laskutuksesta ja potilastietojärjestelmistä. Ammatinharjoittajan lääkärikeskukselle maksama korvaus voi määräytyä esimerkiksi laskutuksen perusteella. (Lääkäriiliitto 2014; LPY 2014.)

Ammatinharjoittaminen lääkärikeskuksessa on lääkärien ja muiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden kautta varsin vakiintunut toimintamalli. Sairaanhoitajien ammatinharjoittamisessa pätee pitkälti samat periaatteet kuin edellä on kerrottu. (Lukkarinen 2014.) Ammatinharjoittajat perehdytetään lääkärikeskuksen toimintaan ja allekirjoitta-

vat sopimuksen, jossa he sitoutuvat noudattamaan lääkärikeskuksen peruseriaatteita. (Runne 2015.)

Yksityisessä lääkärikeskuksessa itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan sairaanhoitajan työ voi olla esimerkiksi vastaanottoa omaan erityisosaamiseensa liittyen kuten psykiatrinen sairaanhoitaja, diabeteshoitaja tai kätilö. Myös erilainen ryhmätoiminta erikoisosaamisen kautta voi olla mahdollista. Tästä esimerkkeinä voidaan mainita lasten hoitotyön puolelta pottaryhmä ja uniryhmä. (Runne 2015).

6. SAIRAAHOITAJAN AMMATINHARJOITTAJATOIMINNAN ALOITTAMINEN

Aloittavalla yrittäjällä on käytössään melko hyvä tukiverkosto ja tietoa ja tukea on mahdollista saada eri tahoilta, kuten edellä luvussa 4.4 on kerrottu. Yksityinen sosiaali- ja terveystuottaja kohtaa melkoisen lupa- ja lakiviidakon heti perustamis- ja aloittamisvaiheessa. Tästä ei kuitenkaan kannata lannistua, vaan aloittaa asiaan tutustuminen ja perehtyminen. Lainsäädännön tarkoituksena on turvata palvelujen laatu ja saatavuus asiakkaille ja yrittäjän on oltava tietoinen omaa toimintaansa koskevista ja siihen vaikuttavista laeista. (Hilunen ym. 2007, 205–206.) Keskeisimmät yksityisessä terveydenhuollossa huomioon otettavat lait ovat: laki yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990), laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994), laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992), potilasvahinkolaki (585/1986) ja henkilötietolaki (523/1999). (Karvonen-Kälkäjä ym. 2009, 69–72.)

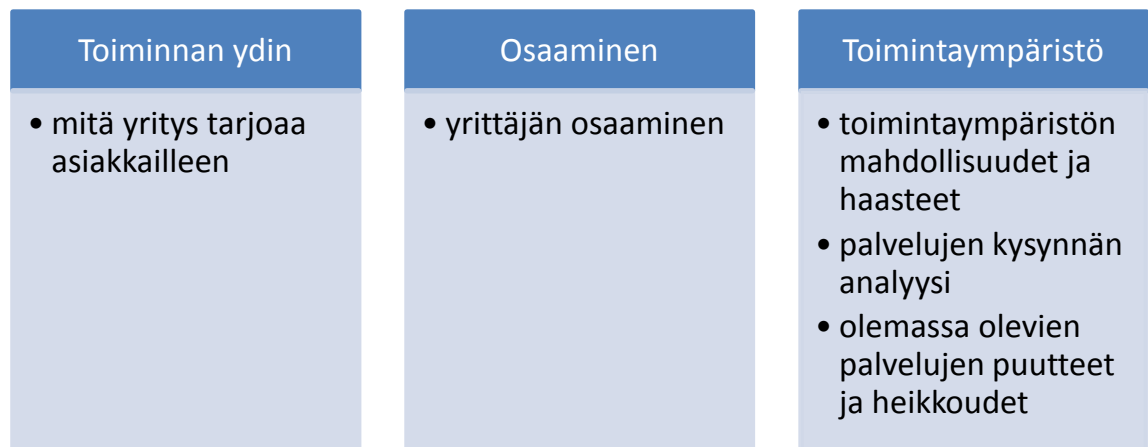
Joskus yritystoiminta halutaan aloittaa aluksi sivutoimimisena niin, että työsuhde edelliseen työnantajaan jatkuu. Tällöin alun rahoitusvaikeudet helpottuvat, kun saa vielä palkkaa vanhasta työstä. On kuitenkin huomioitava, että työsopimuslain (55/2001) mukaan on kiellettyä harjoittaa kilpailevaa toimintaa ilman työnantajan lupaa. Näin ollen suunniteltaessa aloittaa ammatinharjoittaminen omaan lukuun, on suositeltavaa keskustella työnantajan kanssa asiasta etukäteen. (Tehy 2014, 11.)

6.1 Yritysideasta liiketoimintasuunnitelmaan

1. Ideointi

Liiketoimintasuunnitelman tekeminen alkaa ideoinnista. Liikeidea voi syntyä nopeasti tai pitkän kehittelyn tuloksena. Hyvä idea poikkeaa muiden toteuttamista ideoista jollakin tavalla. Tällöin toiminnassa on jokin ominaisuus, mikä eroaa muiden tavasta toimia. Hyvä idea voi syntyä oivaltamalla jotain uutta, jota ei ole ennen kokeiltu alalla ja se voi olla esimerkiksi uusi palvelu- tai markkinointi-idea tai markkinoilla olevan aukon keksiminen, jolloin joitain tiettyä palvelua ei ole ollut saatavilla. (Välke 2007, 27–28; Kainlauri 2007, 35.)

Terveyspalvelut ovat useimmiten aineettomia palveluja, jonka vuoksi liikeidean konkretisoiminen voi olla haasteellista. Se kannattaa kuitenkin tehdä, sillä jäsennellysti kuvattun toiminnan avulla on helpompi päästä alkuun liiketoiminnassa ja se helpottaa myös neuvotteluissa yhteistyökumppanien kanssa sekä asiakaskontaktien luomisessa. Liikeideaa voi jäsentää ryhmittelemällä sitä ydinpalvelun, ammatinharjoittajan osaamisen ja toimintaympäristöön liittyvien eri tekijöiden mukaan. (Välke 2007, 27–28; Kainlauri 2007, 35–36.)

KUVIO 3. Yritysideoinnin elementit (Kainlauri 2007, 36).

Ydinpalveluihin kuuluvat ne ydintoiminnot, joita asiakkaille tarjotaan. Osaaminen tarkoittaa yrittäjän ammatillisen pätevyyden lisäksi myös muihin tietoihin, taitoihin ja mahdollisuuksiin perustuvaa osaamista, jota voi hyödyntää liiketoiminnassaan. Toimintaympäristöön kuuluvat toimipaikkaan liittyvät tekijät kuten sen tarjoamat mahdollisuudet, jo olemassa olevat palvelut ja niiden puutteet ja heikkoudet. On hyvä selvittää onko joku muu tehnyt vastaavaa aikaisemmin. (Kainlauri 2007, 35–36.)

2. Liiketoimintasuunnitelma

Liiketoimintasuunnitelma on kirjallinen selvitys yritysideasta ja sen toteuttamisesta. Liiketoimintasuunnitelman avulla yrittäjäksi ryhtyvä pystyy jäsentämään ajatuksiaan ja se voi toimia työkaluna, joka helpottaa esimerkiksi kerrottaessa yhteistyökumppaneille toiminnan sisällöstä ja merkityksestä. Liiketoimintasuunnitelma täsmentää hahmotelmia

ja tuo esille myös toiminnan heikkoudet. Liiketoimintasuunnitelmassa esitellään yrittäjän tarjoamat palvelut, resurssit ja tavoitteet. Siinä arvioidaan myös kilpailutilannetta, rahoitusta ja uhkia. (Kainlauri 2007, 37–38.)

Liiketoimintasuunnitelman laadinta lähtee liikkeelle analysoimalla yrityksen toimintaympäristöä eli toimialaa, markkinoita ja alalla toimivia muita kilpailijoita. Niiden perusteella tehdään valintoja ja määritellään mikä on tapa toimia, mihin panostetaan, miten asiakkaat valitaan, mihin asiakkaiden tarpeisiin vastataan, mitä palveluja tarjotaan ja millä hinnalla. Näistä tekijöistä muodostuu kilpailuetu eli se miksi asiakkaat ostavat palvelun juuri sinulta. (Pyykkö 2011, 37–40; Leppänen & Korteso 2013, 52; Hiltunen ym. 2007, 35.)

Ammattinharjoittajalla on hyvä olla selkeä näkemys siitä mitä hän myy ja mihin kannattaa keskittyä. Tehy-lehden (12/2013) Seuraava yrittäjä! -nimisessä artikkelissa yrittäjänä toimiva sairaanhoitaja Hilikka Lydén korostaa profiloitumisen tärkeyttä. Hänen mukaansa jos on erityisen hyvä jollain tietyllä osa-alueella kuten haavanhoidossa, silloin kannattaa keskittyä siihen ja jättää esimerkiksi terapiapalvelut pois omista palveluistaan. (Suomalainen 2013.) Tämä on osa tuotteistamista, jolla tarkoitetaan sitä, että palvelu tehdään asiakkaalle mahdollisimman helpoksi ostaa ja miellyttäväsi kuluttaa. Se lähtee yrittäjän omasta osaamisesta sekä asiakkaiden palvelutarpeesta. Tuotteistamisella kerrotaan mitä tekee ja miksi tekee ja tällä tavoin toiminta saadaan näkyväksi asiakkaalle ja sidosryhmille. Hyvin tuotteistettu palvelu auttaa markkinoinnissa ja silloin palvelulle voi myös laittaa korkeamman hinnan. (Hiltunen ym. 2007, 47–48.)

6.2 Asiakaskunnan muodostuminen

Terveyspalvelujen asiakkaita ovat palvelujen loppukäyttäjät sekä palveluja hankkivat tahot kuten omaiset ja työnantajat (Kainlauri 2007, 75). Yksityisiä terveyspalveluja ostavat eniten kotitaloudet ja työnantajat (Kauppinen & Niskanen 2005, 81). On arvioitava onko asiakkaita riittävästi ja minkälaisia asiakkaat ovat. Mistä asiakkaita saa ja kuinka ne saa säilytettyä. Tähän liittyy huomioitavana asiana palvelun laatu. Asiakastytyvyyssyys edellyttää palvelujen laadukkuutta ja houkuttelevuutta, jotain joka ylittää asiakkaan odotukset. Tämä edellyttää yrittäjältä erityisosaamista, joustavuutta, luovuutta ja tilanetajua. (Juvonen ym. 2014, 50–54.) Myös yhteiskunnan muutokset vaikuttavat asiakkaiden saamiseen. Esimerkiksi lääkärikeskusten tarjoamien palvelujen kysyntä laskee

taantumana aikaan, koska maksavat asiakkaat ja palveluja ostavat yritykset joutuvat karsimaan menojaan (Holtari 2014).

Asiakkaita voidaan määritellä erilaisten asiakasryhmien eli segmenttien avulla. Asiakkaita jaetaan segmentteihin erilaisten tekijöiden mukaan, joita voivat olla sosioekonomiset, alueelliset, kulttuuriset ja käyttäytymiseen liittyvät tekijät. Sosioekonomisiin tekijöihin kuuluu esimerkiksi asiakkaiden tulotaso, koulutus, sukupuoli ja elämäntilanne. Sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät liittyvät esimerkiksi kansallisuuteen, kieleen, kulutustottumuksiin ja elämäntyyliin. Esimerkiksi lapsiperheet muodostavat yhden pääryhmän ja edelleen valtavan määrän erilaisia lapsiperheryhmiä. Asiakkaiden segmentointi auttaa selvittämään minkälaisiin asiakkaisiin ammattinharjoittaja toiminnassaan keskittyy, mitkä ovat heidän tarpeensa ja miten kannattaa toimia esimerkiksi markkinoinnin kanssa. (Kainlauri 2007, 80–81.)

Markkinoinnilla on tärkeä tehtävä yrityksen myynnin edistämiseksi ja tiedottamisessa. Markkinointi kohdistuu yrityksen nykyisiin ja potentiaalisiin eli mahdollisiin asiakkaisiin sekä muihin sidosryhmiin. Yrityksen kaikki viestintä ja jokainen kontakti ovat markkinointia ja tämä on tärkeä asia ymmärtää. On tärkeää tulla suositelluksi, sillä monet palvelut myydään suositusten ja puskaradion kautta. Parasta olisi saada suosituksia asiakkailta. Mainokset ovat vain pieni osa markkinointia. Olennaista on, että yrittäjän viestinnän kuten mainosten kautta välittyvät lupaukset ja mielikuvat ovat rehellisiä ja samassa linjassa yrityksen toiminnan kanssa. Markkinointi on mielikuvien kanssa työskentelyä ja asiakkaan kokemukset ovat avainasemassa. (Kainlauri 2007, 79–82.)

6.3 Yritysmuotona toiminimi

Yksityinen henkilö voi harjoittaa ammattitoimintaa ilman yhtiön perustamista. Yksityisenä ammattinharjoittajana toimiminen on yksinkertaisin yrittämisen muoto. (Salin 2013, 10–11.) Ammattinharjoittajana toimimista voidaan kutsua myös toiminimeksi. Tehyn (2014) julkaisemassa yrittäjäoppaassa kerrotaan, että sairaanhoitajan toimiessa itsenäisenä ammattinharjoittajana selkein ratkaisu yritysmuodoksi on toiminimi. Toiminimen voi perustaa nopeasti ja se vaatii hyvin vähän byrokratiaa, koska toiminimiyrittäjä tekee kaikki sopimukset omalla nimellään. Yrittäjä vastaa sitoumuksistaan myös henkilökohtaisella omaisuudellaan, joka toisaalta on toiminimen miinuspuoli.

6.4 Tehtävät ilmoitukset

1. Toiminimen perustamisilmoitus

Kun sairaanhoitaja aloittaa palvelujen tarjoamisen itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa tulee siitä tehdä perustamisilmoitus kaupparekisteriin. Ilmoitus tehdään Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän YTJ:n perustamisilmoituslomakkeella Y3 ja sen voi täyttää internetissä osoitteessa www.ytj.fi. Ilmoituksen jälkeen ammatinharjoittaja saa Y-tunnuksen. Ammatinharjoittaja tarvitsee Y-tunnusta kaikkiin elinkeinotoimintaansa liittyviin asiakirjoihin ja lomakkeisiin. (Salin 2013, 10–11.)

Perustamisilmoituslomakkeella Y3 ilmoitaudutaan myös **kaupparekisteriin**. Kaupparekisteriin tulee ilmoittautua, jos ammatinharjoittajan toiminta on luvanvaraista tai jos hänen toimipaikkansa on omasta asunnosta erillään oleva liiketila. Näin ollen lääkärikeskuksessa ammatinharjoittajana toimivan sairaanhoitajan tulee tehdä ilmoitus kaupparekisteriin. Kaupparekisteriin ilmoittautumalla ammatinharjoittaja saa myös yksinoikeuden nimen käyttämiseen. (Salin 2013, 12.)

Samalla lomakkeella ilmoitaudutaan myös **ennakkoperintärekisteriin**. Ennakkoperintärekisteri on Verohallinnon ylläpitämä rekisteri yrittäjistä ja yrityksistä. (Salin 2013, 40–43.) Perustamisilmoituksella yrittäjä ilmoittaa ensimmäisen tilikauden arvioidun liikevaihdon ja arvioidun verotettavan tuloksen. Arvioiden mukaan verotoimisto laskee yritykselle ennakkoveron määrän ja lähettää ennakkoverolipun. (Karvonen-Kälkäjä ym. 2009, 90.)

Arvonlisäverovelvollisten rekisteriin ilmoitaudutaan tarvittaessa samalla toiminimen perustamisilmoituslomakkeella Y3. Mikäli ammatinharjoittajana toimiva sairaanhoitaja antaa pelkästään terveyden- ja sairaanhoitopalveluja, hänen ei tarvitse liittyä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Seuraavassa kappaleessa on määritelty tarkemmin mitä arvonlisäverovapaudelta edellytetään. Sen sijaan esimerkiksi koulutuspalveluista ja ryhmätoiminnasta tuleva myynti on pääsääntöisesti arvonlisäverollista. Mikäli toiminta on vähäistä eli arvonlisäverollisten palvelujen tilikauden liikevaihto eli vuoden aikainen myynti on alle 8 500 euroa, ei arvonlisäveroa tarvitse maksaa. Alaraja tulee olemaan 1.1.2016 alkaen 10 000 euroa. (Jokinen ym. 2015, 17, 89–97.)

Terveydenhuollon ammattihenkilön antama terveyden- ja sairaanhoitopalvelu on säädetty verottomaksi. Näin ollen itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan sairaanhoitajan ei tarvitse maksaa terveyden- ja sairaanhoitopalvelujensa myynnistä arvonlisäveroa. Verottomaksi säädetyllä terveyden- ja sairaanhoitopalvelulla tarkoitetaan ihmisen terveydentilan sekä toiminta- ja työkyvyn määrittämiseksi, palauttamiseksi tai ylläpitämiseksi tehtäviä toimenpiteitä. Verohallinnon 8.5.2015 antaman ohjeen mukaan terveydenhuollon ammattihenkilön myymien palvelujen arvonlisäverottomuus edellyttää, että myydyt hoitopalvelut ovat sellaisia, joiden antamiseen ammattihenkilön koulutus antaa pätevyyden. Tällöin esimerkiksi akupunktio ja lymfaterapia ovat verotonta terveydenhoito- ja sairaanhoitopalvelua, kun hoito on lääketieteellisesti perusteltua eli potilas on saanut hoitoon lääkärin määräyksen tai lähetteen ja lisäksi hoidon antajan tulee olla rekisteröity terveydenhuollon ammattihenkilö, joka on saanut akupunktuuri- tai lymfaterapiakoulutuksen. Veroa ei myöskään suoriteta hoidon yhteydessä hoitoon liittyvistä luovutettavista tavanomaisista palveluista tai tavaroista kuten lääkkeistä ja hoitotarvikkeista. (Arvonlisäverolaki 1995/1767; Jokinen ym. 2015, 89–92.)

2. Ilmoitus aluehallintovirastolle

Yksityinen sosiaali- ja terveysterveyspalvelu on aina luvan tai ilmoituksen varaista toimintaa ja näiden palvelujen valvonta kuuluu aluehallintovirastolle. Itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan sairaanhoitajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle ennen kuin hän alkaa antaa terveyden- ja sairaanhoidon palveluja. Itsenäisenä ammatinharjoittajana aloittavan sairaanhoitajan ei tarvitse hakea erillistä lupaa vaan pelkkä ilmoitus aluehallintovirastolle riittää. Ilmoitukseen on oma lomakkeensa, joka löytyy ohjeineen aluehallintoviraston internetsivuilta osoitteesta www.avi.fi "asioi verkossa" kohdasta "Lomakkeet" ja "Terveys". Aluehallintovirasto ja Valvira ylläpitävät Valveri-nimistä rekisteriä yksityisestä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottajista ja itsenäisistä ammatinharjoittajista. (Aluehallintovirasto 2015; Valvira 2015; laki yksityisestä terveydenhuollosta 152/1990.)

Itsenäisen ammatinharjoittajan on toimitettava vuosittain toimintakertomus aluehallintovirastolle. Toimintakertomuksessa ilmoitetaan terveyden- ja sairaanhoidon palveluja koskevat toimintatiedot sekä mahdolliset muutokset toiminnassa. (Laki yksityisestä terveydenhuollosta 152/1990.) Toimintakertomuksen laadintaan on oma sosiaali- ja terveysterveysministeriön vahvistama lomake ja se täytetään sähköisessä asiointipalvelussa

osoitteessa www.valveri.fi. Palvelussa on myös ohje toimintakertomuslomakkeen täyttämistä varten. (Valvira 2015 (3).)

6.5 Vakuutukset

Jokaisen yritystoiminnan aloittavan on selvitettävä mitä vakuutuksia hänen tulee ja kannattaa ottaa toimintaansa varten. Vakuutusten ottaminen on osa riskien hallintaa. Vakuutusten avulla voidaan vaikuttaa ainakin henkilöstö- ja vastuuriskien hallintaan. Mitä pienempi yritys, sitä suurempi merkitys on henkilöstöriskeillä, joka näkyy esimerkiksi yrittäjän sairastumisen vaikutuksena yritystoimintaan. Yrittäjä vastaa itse sosiaaliturvansa eli sairasa- ja vuosilomien, eläke- ja työttömyystuvan järjestämisestä. Näin ollen kannattaa miettiä miten vakuutusten avulla voi varautua näihin mahdollisiin tilanteisiin. (Tehy 2014, 78–79; Juvonen ym. 2014.)

Yrittäjien eläkelain mukainen YEL-vakuutus on pakollinen vakuutus yrittäjälle. Se turvaa yrittäjää työkyvyttömyyden ja eläkkeen varalta. YEL-vakuutusmaksu määräytyy yrittäjän vahvistetun työtulon perusteella. YEL-maksu on kuitenkin joustava ja sitä voi esimerkiksi hyvinä vuosina tilapäisesti korottaa ja päinvastoin. On kuitenkin muistettava, että eläke ja työkyvyttömyyspäivärahan suuruus määräytyvät vahvistetun työtulon ja sen mukaan maksetun YEL:n mukaan. (Työeläke.fi 2015.)

Itsenäisesti ammattia harjoittavalla sairaanhoitajalla tulee olla potilasvakuutus potilasvahinkolain mukaisen vastuun varalta. Potilasvahinkolain mukaan korvataan potilaalle tapahtunut henkilövahinko, joka on sattunut Suomessa annetun terveyden- tai sairaanhoidon yhteydessä. Potilasvahinkolain mukaisen vakuutuksen yrittäjälle myöntää vakuutusyhtiö. Tehyyn kuuluvat itsenäiset ammatinharjoittajat, joilla ei ole alaisia on vakuutettu potilasvahinkolain mukaisella vakuutuksella. Tehyn jäsenmaksuun kuuluu myös vastuu- ja oikeusturvavakuutus. Yrittäjyydestä tulee ilmoittaa Tehyyn, jotta asianmukaiset vakuutukset tulevat voimaan. (Potilasvahinkolaki 585/1986; Tehy 2014, 79–80.)

Vapaaehtoisten vakuutusten avulla yrittäjä voi saada lisäturvaa erilaisia tilanteita varten. Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen avulla yrittäjä voi parantaa eläke-etujaan. Muita vapaaehtoisia vakuutuksia ovat tapaturma-, henki- ja sairausvakuutus. Vahinkovakuutusyhtiöt auttavat yrittäjää vakuutusasioissa. (Yritys Suomi 2015.)

Mikäli yrittäjä haluaa turvata itselleen ansiosidonnaisen työttömyysturvan, voi hän liittyä yrittäjien työttömyyskassaan, joita on kaksi: AYT eli Ammatinharjoittajien ja Yrittäjien työttömyyskassa sekä SYT eli Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa. (AYT 2015; Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa 2015.)

6.6 Talousasiat ja toiminnan rahoitus

Ammatinharjoittajatoiminnan alkuun pääsemiseksi on raha-asioiden suunnittelu välttämätöntä. On pystyttävä arvioimaan ja laskemaan yrityksen kannattavuutta sekä maksuvalmiuteen ja vakavaraisuuteen liittyviä asioita. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, kuinka yritys pystyy suoriutumaan kuluistaan ja tarvitaanko rahoitusta lainan muodossa ja kuinka paljon. Myös yrittäjän tausta voi vaikuttaa rahoitukseen ja siihen liittyvien riskien hallintaan. Jos ammatinharjoittajalla on merkintöjä henkilöluottotiedoissa, vaikeuttaa se lainan saamista sekä sopimusten tekemistä. (Juvonen ym. 2014, 29–53.)

Ammatinharjoittajan pitää tietää ja olla selvillä mistä raha tulee, mihin sitä menee ja kuinka paljon näiden jälkeen jää käteen. Tätä kutsutaan kassavirtalaskelmaksi. Kassavirtalaskelmaan arvioidaan kuukausitasolla mikä on kuukausittainen myynti eli liikevaihto. Menoihin kuuluvat ainakin lääkärikeskuksen perimä vuokra, vakuutuksiin menevä raha ja tilitoimiston kirjanpidosta perimä maksu. On myös mietittävä toiminnan jatkuvuutta ja onko sille kysyntää tulevaisuudessa. (Leppänen & Korteso 2013, 52; Pyykkö 2011, 27–30.)

Alkuvaiheessa ennen toiminnan kunnollista käynnistymistä voivat tulot olla pienet ja usein tarvitaankin ulkopuolista rahoitusta toiminnan käynnistämiseen. Vieraan pääoman eli lainan hankkiminen on yksi mietittävistä asioista. Rahoitukseen liittyvässä suunnittelussa voi käyttää apuna kirjanpitäjän osaamista ja myös pankin asiantuntijoita. (Leino ym. 2013, 38–45; Tehy 2014, 79–80.)

Pankki on yksi yrittäjän yhteistyökumppaneista ja toimivaa pankkisuhdetta tarvitaan asioiden hoitamiseksi. Ammatinharjoittajatoimintaa varten kannattaa avata oma tili, johon voi liittää tarvittavat muut pankkipalvelut. Pankkitiliä avatessa kannattaa pankkiin varata etukäteen aika ja mukaan ottaa ainakin henkilöllisyystodistus ja kaupparekisteriote. (Aktia 2015; Yritys Suomi 2015.)

6.7 Kirjanpito

Kaikki yritykset sekä liike- ja ammattitoimintaa harjoittavat yksityishenkilöt ovat kirjanpitovelvollisia. Kirjanpito aloitetaan toiminnan aloituksen ensimmäisestä päivästä alkaen. Kirjanpito tarkoittaa huolehtimista siitä, että liiketapahtumista syntyvä aineisto kootaan ja säilytetään. Tämä aukoton tosineaineisto pitää sisällään esimerkiksi osto- ja myyntilaskut, käteis- ja pankkikorttikuitit ja ammatinharjoittamiseen liittyvät sopimukset kuten vuokra- ja luottosopimukset. Aineistosta laaditaan määräajassa kirjanpito hyvän kirjanpitotavan ja -lain mukaan. Yrityksen tulos saadaan selville kirjanpidon perusteella tehdystä tilinpäätöksestä, joka on tehtävä tiettyyn määräaikaan mennessä. (Kirjanpitolaki 1336/1997; Lampi 2015.)

Ammatinharjoittajan on järkevää hankkia kirjanpitäjä. Esimerkiksi verotukseen liittyvät asiat ovat sellaisia, joissa tarvitaan asiantuntijaa. Hyvältä kirjanpitäjältä saatavat taloutta koskevat neuvot maksavat hintansa takaisin. Kirjanpitäjältä voi saada apua myös toiminnan aloittamiseen sekä kaikissa ammatinharjoittajatoiminnan talouteen liittyvissä asioissa. (Leppänen & Korteso 2013, 54–55; Karvonen-Kälkäjä 2009, 38.)

6.8 Verkostoituminen

Verkostoituminen tarkoittaa eritasoista yhteistyötä. Sen avulla voidaan saavuttaa jotain sellaista mihin yksin ei kykenisi. (Satuli 2010.) Muiden alojen kollegat ovat sairaanhoitajayrittäjän tärkeä vertaisverkosto. Yhteistyö muiden ammatinharjoittajien ja kollegoiden kanssa on yrittäjälle hyödyllistä ja niiden kautta voi saada paljon etua. Erityisen tärkeänä pidetään Sairaanhoidajaliiton yrittäjäjäsenien tukea, koska muihin yrittäjiin verraten he tuntevat ja ymmärtävät hyvin ympäristön jossa toimitaan. Tutkimuksen mukaan naisyrittäjän tärkeimmät tukipilarit ovat perhe ja muut yrittäjät. (Palmgren ym. 2010, 13; Lehtonen & Palomäki 201, 117–118.)

Kollegiaalinen verkostoituminen edistää työssä jaksamista, kun työssä kohdattuja vaikeita tilanteita voi purkaa ja jakaa kollegan kanssa. Verkostoitumiskanavia voivat olla esimerkiksi työpaikalla tai muualla työskentelevät kollegat sekä oman ammattialan järjestöt. Myös vapaamuotoiset tapaamiset yrittäjäkollegoiden ja yrittäjien verkostojen kanssa ovat tärkeitä. Tällöin on mahdollisuus kohdata samanhenkisiä ihmisiä, joiden

kanssa voi olla helppo puhua, tuulettaa ajatuksiaan ja virkistäytyä. Yrittäjäverkostoissa vallitsee usein positiivinen ja kannustava ilmapiiri, joka on tärkeä voimavara. Nuorelle yrittäjälle voi olla hyödyllistä verkostoitua vanhemman osajan kanssa ja hyödyntää tämän kokemusta. Onnistuneen verkostoitumisen avulla voi jakaa kokemuksia, oppia toiselta sekä saada vertaistukea ja kannustusta. (Leino ym. 2013, 48–49; Lehtonen & Palomäki 2015, 118.)

Yrittäjän on oltava itse aktiivinen verkostoitumaan ja luomaan kollegiaalisia suhteita. Itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva sairaanhoitaja voi saada apua verkostoitumiseen esimerkiksi Sairaanhoitajaliiton Sairaanhoitaja yrittäjät ry:n kautta. Tämän yrittäjäverkoston tarkoituksena on tukea yrittäjien yhteistoimintaa ja tarjota jäsenille ammatitaidon, yritystoiminnan ja hoitotyön kehittämiseen liittyvää apua. Sairaanhoitajayrittäjät ry jakaa jäsenilleen tietoa ajankohtaisista asioista ja järjestää neuvontapalveluja sekä koulutusta. (Laaksonen & Koskinen 2004, 173–175; Sairaanhoitajaliitto 2015.)

7. TUOTOKSEEN PAINOTTUVA OPINNÄYTETYÖ

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen ja tuotokseen painottuva. Päädyin kyseiseen opinnäytetyön muotoon, koska työn työelämälähtöisen ja ajankohtaisen aiheen perusteelta oli tarkoituksena laatia konkreettinen tuotos eli opas sairaanhoitajille, jotka suunnittelevat ryhtymistä itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi. Vilkan ja Airaksisen (2003) mukaan toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista tai toiminnan järjestämistä ja järjeistämistä. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.)

Toiminnallinen tuotokseen painottuva opinnäytetyö on vaihtoehto tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallisen tuotokseen painottuvan opinnäytetyön tuotoksena syntyy jokin konkreettinen tuote kuten tässä työssä opasmateriaali. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.) Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla rakenteeltaan yksi-, kaksi- tai kolmiosainen ja sisältäen toiminnallisen osuuden sekä opinnäytetyöraportin (Pohjannoro & Tajala 2007, 14). Tämä opinnäytetyö on rakenteeltaan yksiosainen ja tuotos on raportin liitteenä (Liite 1). Tässä opinnäytetyössä yhdistyvät toiminnallisuus, teoreettisuus, tutkimuksellisuus sekä raportointi.

7.1 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyöprosessi kesti kaiken kaikkiaan reilun vuoden verran alkaen elokuussa 2014 orientaatio opinnäytetyöhön -kurssin muodossa. Halusin tehdä opinnäytetyön yrittäjyyteen liittyen. Oma kiinnostukseni yrittäjyyttä kohtaan on syttynyt sen tarjoamista lukemattomista mahdollisuuksista työllistää itsensä. Lisäksi aihe on ajankohtainen ja halusin lisätä tietojani yrittäjyydestä juuri terveydenhuoltoalalla. Myös aikaisempi tradenomikoulutus sekä työskentely rahoituslalla tukivat päätöstäni aiheen valinnan suhteen.

Opinnäytetyön eteneminen kulki Tampereen ammattikorkeakoulun asettaman aikataulun mukaisesti. Ideaseminaari, työelämäpalaveri, suunnitelmaseminaari sekä käsikirjoituseminaarit rytmittivät työn tekemistä ja työ eteni aikataulun mukaisesti. Työelämäpalaverien kautta sain tärkeätä tietoa mitä työltäni odotetaan ja minkälaiselle tuotokselle on tarvetta. Saamani palautteen ja kehitysehdotuksien mukaisesti pystyin muokkaamaan työtä tarpeelliseen suuntaan.

Suunnitelmani oli aloittaa opinnäytetyöprosessi tiedonhaulla ja teoriaosuuden kokoamisella. Tiedonhaussa hyödynsin kirjastoja ja eri tietokantoja, joiden käyttöön sain tukea Tampereen ammattikorkeakoulun järjestämältä tiedonhaun kurssilta sekä kirjaston henkilökunnalta. Etsin tietoa ja lähteitä erityisesti yrittäjyyteen, sairaanhoitajayrittäjiin, terveydenhuollon ammatinharjoittajiin ja terveyspalveluihin liittyen. Pysin löytämään mahdollisimman tuoreita ja ajankohtaisia lähteitä. Löysin paljon mielenkiintoista aihetta sivuavaa kirjallisuutta kuten sairaanhoitajien ja yleensä yrittäjyyttä ja työelämän muu-
tosta käsitteleviä kirjoja, artikkeleita ja tutkimuksia, mutta vain osa niistä oli hyödynnettävissä opinnäytetyöhöni. Sote-uudistuskeskustelun ollessa pinnalla marras-joulukuussa 2014 terveyspalvelujen palvelujärjestelmästä ja sen tulevaisuudesta oli paljon puhetta lehdissä ja muussa mediassa.

Haasteelliseksi osoittautui tiedonhaku liittyen sairaanhoitajien toimimiseen itsenäisinä ammatinharjoittajina ja etenkin lääkärikeskuksissa toimimiseen painottuen. Tietoa oli kovin niukasti saatavilla. Olisin halunnut hyödyntää työssäni enemmän asiantuntija-haastattelujen kautta saatua tietoa, mutta tämä ei onnistunut alkuperäisten suunnitelmien mukaan. Jatkokehitysideana ajatellen olisikin mielenkiintoista selvittää ammatinharjoittajina toimivien sairaanhoitajien kokemuksia toiminnan aloittamisesta ja siitä kuinka sitä voisi tehdä helpommaksi.

Tavoitteenani oli koota teoriaosuus tukemaan mahdollisimman hyvin tulevaa tuotosta niin, että tuotos olisi helppo laatia teoriaosuuteen perustuen. Teoriaosuus täydentyi hiljalleen loogiseksi kokonaisuudeksi ja täydensin tietoja aina syksyyn 2015 asti, jolloin myös tuotos valmistui.

7.2 Tuotoksen kuvaus

Opinnäytetyöni tuotos on opas, joka on suunnattu sairaanhoitajille, jotka haluavat työskennellä itsenäisinä ammatinharjoittajina yksityisessä lääkärikeskuksessa. Opas on sen kaltainen, että sitä voi käyttää myös koulutustarkoituksessa niin lääkärikeskuksissa kuin oppilaitoksissakin. Oppaassa kerrotaan miten sairaanhoitaja aloittaa itsenäisenä ammatinharjoittajana toimimisen ja mitä käytännön asioita tulee hoitaa toiminnan käynnistämiseen liittyen.

Pyrin laatimaan tuotoksesta mahdollisimman selkeän ja helppolukuisen. Halusin havainnollistaa asiaa kuvilla ja päädyin mallintamaan asioita prosessikuvausmallisesti. Näin asioiden tekemisjärjestys tulee esiin. Asiat on avattu myös sanallisesti. Opinnäytetyöni kirjallista osuutta voi käyttää oppaan rinnalla ja halutessaan siitä voi hakea tarkempaa lisätietoa. Opasta voi käyttää niin paperisena kuin sähköisessäkin muodossa. Opas on laadittu Powerpoint-muotoon, joka vastaa työelämäyhteistyökumppanin tarpeita. Sähköisessä muodossa olevaa opasta on tarvittaessa helppo muokata työelämäyhteistyökumppanin tarpeiden ja käyttötilanteen mukaan. Oppaan ulkonäkö on mahdollista muokata yhtenäiseksi työelämäyhteistyökumppanin yritysilmmeen ja muiden kirjallisten materiaalien kanssa.

8. JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

8.1 Eettiset ja luotettavuuteen liittyvät kysymykset

Tampereen ammattikorkeakoulu on koonnut hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvat tutkimuseettiset ohjeet, joita tulee noudattaa opinnäytetyötä tehtäessä. Opinnäytetyötä tehdessäni olen toiminut rehellisesti ja huolellisesti. Käyttäessäni tietoja muiden julkaisuista, olen tehnyt asianmukaiset viittaukset ja merkinnät lähdeluetteloon. Olen toiminut opinnäytetyön suunnittelussa, toteutuksessa ja raportoinnissa ohjeiden mukaisesti. (Tampereen ammattikorkeakoulu 2015.)

Opinnäytetyöni aihe on työelämälähtöinen, joka on lisännyt motivaatiota työn tekemiselle. Koen, että oma kiinnostus aihetta kohtaan on ollut välttämätöntä onnistuneen lopputuloksen kannalta. Toisaalta toimeksi annettu työ lisää riskiä työn kasvamista alkupeleistä suunnitelmaa laajemmaksi (Vilkkä & Airaksinen 2003, 18). Olen pyrkinyt alusta alkaen huomioimaan rajalliset resurssit ja työtä on ollut pakko rajata. Mielenkiintoisia aihetta sivuavia tietolähteitä on tullut eteen, mutta niitä on ollut pakko karsia työn johdonmukaisuuden säilyttämiseksi.

Opinnäytetyöni ydintä eli sairaanhoitajien ammatinharjoittajatoimintaa yksityisessä lääkärikeskuksessa koskevaa tietoa on ollut todella niukasti saatavilla. Tietoja on pitänyt koota pienistä palasista suuresta määrästä lähdeaineistoa. Yrittäjyyttä ja hoitotyötä koskevia säädöksiä ja ohjeistuksia on paljon ja ne voivat muuttua, joten jotkin tiedot voivat olla piankin jo vanhentuneita. Tähän opinnäytetyöhön on kelpuutettu vain tuoreita tietolähteitä. Opinnäytetyössä on hyödynnetty runsaasti internetin kautta saatavia tietoja, joka voi toisaalta luoda epävarmuutta tiedon luotettavuudesta. Sähköiset lähteet on kuitenkin pyritty valitsemaan kiinnittämällä tähän asiaan huomiota.

8.2 Johtopäätökset ja jatkokehitysehdotukset

Toivon, että tästä opinnäytetyöstä on apua sairaanhoitajille, jotka haaveilevat yrittäjäksi ryhtymisestä. Tiedon niukkuudesta ja sen käsiin saamisen vaikeudesta päätellen sairaanhoitajien itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiminen lääkärikeskuksessa on vielä harvinaista. Tämä opinnäytetyö voi kenties olla alkusysäys toiminnan aktivoitumiselle ja ylipäätään toivon sen herättävän kiinnostusta aihetta kohtaan. Asian kehittämiseksi,

markkinoimiseksi sairaanhoitajille ja toimivien toimintamallien luomiseksi tarvitaan varmasti paljon työtä. Asiaan liittyy hyviä ja houkuttelevia puolia sairaanhoitajan näkökulmasta. Itsenäisenä ammatinharjoittajana voi päästä nauttimaan yrittämisen hyvistä puolista pienillä investoinneilla. Aloitettaessa itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa työtä tehdään tiiviissä yhteistyössä lääkärikeskuksen kanssa, jolloin apu ja ammattitaito ovat ympärillä helposti saatavilla oman toiminnan tueksi.

Jatkokehitysideoita liittyen sairaanhoitajien itsenäisenä ammatinharjoittajina toimimiseen yksityisessä lääkärikeskuksessa tuli tämän opinnäytetyöprosessin aikana lukuisia. Olisi mielenkiintoista selvittää enemmän sairaanhoitajien henkilökohtaisia kokemuksia asiasta ja sitä kautta saada tietoa kuinka sairaanhoitajien yrittäjiksi ryhtymistä voisi kehittää ja helpottaa. Jatkokehitys toimivien toimintamallien luomiseksi sekä asian markkinointiin liittyen ovat myös asioita, joita voisi tarkastella. Mielenkiintoisia mahdollisuuksia on paljon.

LÄHTEET

Aktia Pankki Oyj. 2015. Tarvittavat asiakirjat. Luettu 1.5.2015.
<http://www.aktia.fi/fi/tarvittavat-asiakirjat>.

Aluehallintovirasto. 2015. Ohjeistus yksityisen terveydenhuollon palvelujen tuottajalle.

Aluehallintovirasto. 2015. Aluehallintoviraston ohje itsenäisen terveydenhuollon ammatinharjoittamisen ilmoittamisesta. Luettu 27.8.2015.
<https://lomake.fi/a/ec/lomakepalvelu/download?s=2JmO6GOO7PcIUui&id=13326%2F0FC85E8B95F3F261EC65DF374612A85A&type=statics>.

Aluehallintovirasto. 2015. Aluehallintovirastot. Luettu 2.3.2015.
<http://www.avi.fi/web/avi/avi-lansi-ja-sisa-suomi-yhteystiedot#.VPQXSxaYVRU>.

Arvonlisäverolaki 29.12.1995/1767.

AYT Yrittäjien työttömyyskassa. 2015. Kuka voi liittyä? Luettu 1.5.2015.
<http://www.ayt.fi/fi/jaseneksi/kuka-voi-liittyä>.

Hahtela, N. 2015. Sairaanhoidtajien työolobarometri 2014. Sairaanhoidtajaliiton selvitys sosiaali- ja terveysalan vetovoimaisuudesta ja työhyvinvoinnista. Sairaanhoidtajaliitto.

Hartman, S. 2011. Toimialaraportti 10/2011. Terveyspalvelut. Helsinki: Työ ja elinkeinoministeriö.

Hasanen, K. 2013. Narrating Care and Entrepreneurship. Tampereen yliopisto. Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö. Väitöskirja.

Henkilötietolaki 22.4.1999/523.

Hiltunen, M., Karjalainen, T., Mannio, L. ym. 2007. Hyvinvointiyrittäjän liiketoiminta-
 opas. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Holtari, S. 2014. Mehiläinen saa hampaat. Talouselämä 46 (41), 15-16.

Jauhiainen, I. 2011. Lääkärien rutiinitehtävät siirtyvät hoitajille. Mediauutiset. Luettu 13.7.2015.
http://www.medi uutiset.fi/medi_promojuttu/laakarier+rutiinitehtavat+siirtyvat+hoitajille/a708088.

Jokinen, M., Klemola, A. & Takalo, T. 2015. Käytännön arvonlisäverotus. Helsinki: ST-Akatemia.

Juvonen, M., Koskensyrjä, M., Kuhanen, L., Ojala, V., Pentti, A., Porvari, P. & Talala, T. 2014. Yrityksen riskienhallinta. Helsinki: Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy.

Kainlauri, A. 2007. Ideasta hyvinvointialan yrittäjäksi. Helsinki: WSOYpro.

- Karvonen-Kälkälä, A., Soback, D. & Uusitalo, S. 2009. Minäkö hyvinvointialan yrittäjäksi? Ohjeita sosiaali- ja terveystalouden yritystä suunnitteleville. Kokkola: Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu.
- Kauppinen, S. & Niskanen, T. 2005. Yksityinen palvelutuotanto sosiaali- ja terveydenhuollossa. STAKES.
- Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.
- Laaksonen, K. & Koskinen, K-M. 2004. Sairaanhoidajaliitto yrittäjien tukena. Teoksessa Rissanen, S. & Sinkkonen, S. (toim.) 2004. Hoivayrittäjyys. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785.
- Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 28.6.1994/559.
- Laki yksityisestä terveydenhuollosta 9.2.1990/152.
- Lampi, J. Tilitoimistoyrittäjä. 2015. Haastattelu 1.5.2015.
- Lehtinen, A. 2014. Sairaanhoidajayrittäjien kokemukset hoivayrittäjänä tarvittavista valmiuksista. Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielma.
- Lehtonen, T. & Palomäki, U. 2015. Kollegiaalisuus sairaanhoidajayrittäjän näkökulmasta. Teoksessa Becker, E., Hahtela, N. & Ranta, I. (toim.) 2015. Kollegiaalisuus hoitotyössä Hoitotyön vuosikirja 2015. Helsinki: Fioca Oy.
- Leino, S., Juhala, K., Kasi, E. & Aali, P. (toim.) 2013. Yrittäjyyden tie. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.
- Leppänen, E. & Kortesoja, K. 2013. Uuden työelämän aakkoset. Jyväskylä: Docendo.
- LPY. 2014. Selvitys terveystalouden tulevaisuudesta Suomessa, tiivistelmä tutkimuksen tuloksista 2014. Luettu 20.11.2014.
http://www.lpy.fi/lpy_yksityinen_terveydenhuolto/lpy_raportit_tilastot. (1)
- LPY. 2014. Toimialat. Luettu 21.11.2014.
http://www.lpy.fi/lpy_yksityinen_terveydenhuolto/lpy_toimialat. (2)
- Lundell, S., Visuri, S. & Luukkonen, R. 2014. Hyvinvointibarometri 2014 Suomen yrittäjät.
- Lukkarinen, S. 2014. OKT. Lakiasiantomisto Nyanssi Oy. Sairaanhoidaja ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa. Sähköpostiviesti. yrittajaneuvonta@nyanssi.info. Luettu 8.12.2014.
- Lääkäriliitto. 2014. Yksityissektorilla lääkärinä. Päivitetty 23.1.2014. Luettu 20.11.2014. <http://www.laakariliitto.fi/edunvalvonta-tyoelama/edunvalvonta/yksityissektori/>.
- Lääkäriliitto. 2015. Potilaille tuotettavia yksityisiä terveystalouksia koskevat ehdot. Ammatinharjoittajan mallisopimukseen liittyvät yleiset ehdot.

Ojanen, S. 2013. Yrittäjyys houkuttelee. *Sairaanhoitaja* 86 (5), 10.

Palmgren, H., Kaleva, S., Jalonen, P. & Tuomi, K. 2010. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja. Työ ja yrittäjyys 5/2010. Naisyrittäjien työhyvinvointi. Helsinki: Edita.

Peltomaa, P. & Grönvall, U. (toim.) 2006. Sairaanhoitaja yrittäjänä. Helsinki: Suomen Sairaanhoitajaliitto ry.

Potilasvahinkolaki 25.7.1986/585.

Puhakka-Tanskanen, A. & Tossavainen, K. 2004. Sosiaali- ja terveystieteiden alan yrittäjyyskoulutus kehittämishankkeena. Teoksessa Rissanen, S. & Sinkkonen, S. (toim.) 2004. Hoivayrittäjyys. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Pyykkö, M. 2011. Minustako yrittäjä? Helsinki: Wsoypro Oy.

Runne, T. 2015. Kehittämispäällikkö. Haastattelu 28.4.2015.

Sairaanhoitajaliitto. 2015. Sairaanhoitajayrittäjät. Päivitetty 11.3.2015. Luettu 27.8.2015. <https://sairaanhoitajayrittajat.sairaanhoitajat.fi/>.

Sairaanhoitajaliitto. 2014. Sairaanhoitajayrittäjät. Usein kysyttyä. Päivitetty 4.11.2014. Luettu 1.12.2014. <https://sairaanhoitajayrittajat.sairaanhoitajat.fi/usein-kysyttya/>.

Salin, M. 2013. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan verokirja. Helsinki: Verotieto Oy.

Salminen, L., Heinonen, J., Lindberg, E. & Leino-Kilpi, H. 2012. Terveystieteiden alan opettajien tiedot yrittäjyydestä ja asenteet yrittäjyyttä kohtaan. *Hoitotiede* 24 (3), 244-254.

Sankelo, M. 2008. Sairaanhoitajat ryhtyvät yhä useammin hoivayrittäjiksi. *Sairaanhoitaja* 81 (4), 31-33.

Satuli, H. 2010. Verkostoituminen on yrittäjän etu. *Fennia* 4/10, 25-27.

Soste Suomen sosiaali ja terveys ry. 2014. Sosiaalibarometri.

Suomalainen, T. 2013. Seuraava yrittäjä! *Tehy-lehti* 16 (12), 24-28.

Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa. 2015. Liittyminen jäseneksi. Luettu 1.5.2015. <http://www.syt.fi/index.php/fi/liity-jaseneksi>.

Suomen Yrittäjäopisto. 2015. Yrittäjän ammattitutkinto sosiaali- ja terveystieteiden alalle. Luettu 8.10.2015. <http://www.syo.fi/yrittajyys/toimiva-yrittaja/yrittajan-ammattitutkinto-sosiaali-ja-terveysalalle>.

Talouselämä. 2014. Ne joilla on varaa, ostavat. Talouselämä 46 (35), 57.

Tampereen Aikuiskoulutuskeskus. 2015. Yrittäjäyysalan seuraavaksi alkavia koulutuksia. Luettu 27.8.2015. <http://www.takk.fi/koulutus/yrittaejeys.html>.

Tampereen ammattikorkeakoulu. 2015. Yrittäjyyden koulutus. Luettu 27.8.2015. <http://www.tamk.fi/web/tamk/arkisto-yamk/yrittajeys-yamk#Opintojen%20rakenne>.

Tampereen ammattikorkeakoulu. 2015. Tutkimuseettiset ohjeet. Luettu 31.8.2015. <https://intra.tamk.fi/fi/web/tutkinto-opinto-opas/tutkimuseettiset-ohjeet>.

Tampereen ammattikorkeakoulu. 2015. Sairaanhoidajakoulutus. Luettu 31.8.2015. <http://www.tamk.fi/sairaanhoitaja-paiva>.

Tampereen seudun uusyrityskeskus ry. 2015. Koulutukset alkavalle yrittäjälle. Luettu 27.8.2015. <http://www.ensimetri.fi/fi/koulutus/alkavalle-yrittajalle>.

Tehy. 2014. Tehyn yrittäjäopas. Helsinki: Tehy.

Työeläke.fi. 2015. Yrittäjän vakuuttaminen. Päivitetty 23.2.2015. Luettu 1.5.2015. <https://www.tyoelake.fi/fi/vakuuttaminen/yrittajanvakuuttaminen/Sivut/default.aspx>.

Työ- ja elinkeinoministeriö. 2013. Te-palvelut. Yrittäjäksi kouluttautuminen. Päivitetty 30.4.2014. Luettu 27.8.2015. http://www.tepalvelut.fi/te/fi/tyonantajalla/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/yrittajaksi_kouluttautuminen/index.html.

Työsopimuslaki. 26.1.2001/55.

Yritys Suomi. Työ- ja elinkeinoministeriö. 2015. Vapaaehtoiset vakuutukset. Luettu 1.5.2015. <https://www.yrityssuomi.fi/vapaaehtoiset-vakuutukset>.

Valvira. 2015. (1) Yksityisen terveydenhuollon luvat. Päivitetty 1.9.2014. Luettu 2.3.2015. http://www.valvira.fi/luvut/yksityisen_terveydenhuollon_luvat.

Valvira. 2015. (2) Hoitajien rajattu lääkkeenmäärämisosoikeus. Luettu 13.7.2015.

http://www.valvira.fi/terveydenhuolto/hyva-ammattinharjoittaminen/laakehoito/sairaanhoitajan_rajattu_laakkeenmaaraamisoikeus.

Valvira. 2015. (3) Yksityisten sosiaali- ja terveystalvelujen antajien asiointipalvelu.

Luettu 30.8.2015. <https://www.valveri.fi/fi-FI/public/Etusivu?url=https://www.valveri.fi:443/&p=>.

Valvira. 2014. Ammattioikeudet. Luettu 21.11.2014.

<http://www.valvira.fi/luvat/ammattioikeudet>

Verohallinto. 2015. (1) Terveysten- ja sairaanhoidon arvonlisävero. Luettu 22.3.2015.

http://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Arvonlisaverotus/Terveysten_ ja_sairaanhoito_seka_sosiaalihuolto/Terveysten_ ja_sairaanhoidon_arvonlisavero%2812328%29.

Verohallinto. 2015. (2) Olenko palkansaaja vai yrittäjä? Luettu 5.4.2015.

https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ ja_ammattinharjoittaja/Palkansaaja_vai_yrittaja.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vuokola, J. 2015. Ripaus startup-henkeä sairaaloihinkin. Talouselämä. Päivitetty

27.1.2015. Luettu 13.7.2015.

<http://www.talouselama.fi/uutiset/ripaus+startuphenkea+sairaaloihinkin/a2289259>.

Välke, R. 2007. Hyvinvointiyrittäjän liiketoimintaopas. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Wilson, A., Averis, A. & Walsh, K. 2003. The influence on and experiences of becoming nurse entrepreneur. A Delphi study. International journal of nursing practice 9/2013, 236-245.

Wilson, A., Averis, A. & Walsh, K. 2004. The Scope of Private Practice Nursing in a Australian Sample. Public Health Nursing 21 (5), 488-494.

Yle uutiset. 2015. Riittämättömyys uuvuttaa hoitajaa -"On raskasta kestää sitä taakkaa ettei pysty hoitamaan kunnolla". 28.1.2015. Luettu 5.4.2015.

http://yle.fi/uutiset/riittamattomyys_uuvuttaa_hoitajaa__on_raskasta_kestaa_sita_taakkaa_ettei_pysty_hoitamaan_kunnolla/7761174.

Yritys Helsinki. 2015. Sote-tietopaketti. Luettu 2.3.2015.

<http://www.yrityshelsinki.fi/fi/oppaat/sosiaali- ja-terveysalan-tietopaketti>.

Öhrnberg, P. 2013. Sairaanhoitaja perusti lääkärikeskuksen Vääkseen. Kauppalehti 120 (14), 14-15.

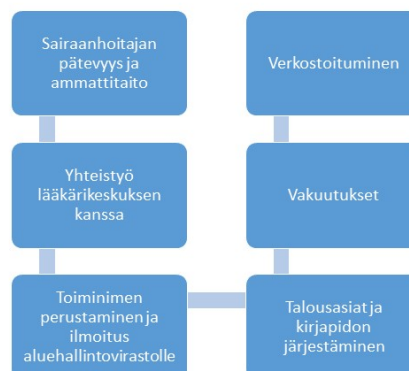
LIITTEET

Liite 1. Opas

Sairaanhoitaja itsenäisenä ammattiharjoittajana lääkärikeskuksessa

Opas toiminnan käynnistämiseen

Kuinka sairaanhoitaja aloittaa itsenäisenä
ammattiharjoittajana toimimisen
lääkärikeskuksessa?

Pätevyys ja ammattitaito

Itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva sairaanhoitaja tarvitsee sairaanhoitajan koulutuksen lisäksi kokemusta ammatillisena olemisesta.

Sairaanhoitajaliitto suosittelee ennen yrittäjäksi ryhtymistä vähintään 2 vuoden työkokemusta sekä jatkuvaa kouluttautumista vuosittaisen täydennyskoulutuksen muodossa.

Varsinaista yrittäjäkoulutusta ei vaadita, mutta siitä on hyötyä.

Yhteistyö lääkärikeskuksen kanssa

Lääkärikeskuksessa toimiva ammatinharjoittaja vastaa itsenäisesti omasta toiminnastaan suoraan asiakkaalle.

Lääkärikeskus huolehtii muun muassa toimitilojen ja muiden toiminnan harjoittamiseen liittyvien olosuhteiden järjestämisestä kuten ajanvarauksesta, laskutuksesta ja potilastietojärjestelmästä.

Ammatinharjoittaja ja lääkärikeskus tekevät sopimuksen, jossa määritellään ammatinharjoittajan maksama korvaus tilan vuokrasta ja muiden toiminnan harjoittamiseen liittyvien olosuhteiden järjestämisestä ja ammatinharjoittaja sitoutuu noudattamaan lääkärikeskuksen peruseriaatteita.

Lääkärikeskus järjestää ammatinharjoittajalle perehdytyksen lääkärikeskuksen toimintaan.

Toiminimen perustaminen

Sairaanhoidajan toimiessa itsenäisenä ammatinharjoittajana selkein ratkaisu yritysmuodoksi on toiminimi. Sen perustaminen on nopeaa ja ammatinharjoittaja tekee kaikki sopimukset omalla nimellään.

Toiminimen perustamisesta tehdään perustamisilmoitus kaupparekisteriin Y3 lomakkeella. Se löytyy Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän YTJ internetsivuilta www.ytj.fi -> perustamislomakkeet -> Yksityinen elinkeinonharjoittaja "Toiminimi" Y3 sis. henkilötietolomake

Y3 lomakkeella ilmoitaudutaan **kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin** ja tarvittaessa **arvonlisäverovelvollisten rekisteriin**. Ilmoituksen jälkeen ammatinharjoittaja saa Y-tunnuksen, jota tarvitaan kaikkiin ammatinharjoittajatoimintaan liittyviin asiakirjoihin ja lomakkeisiin.

Ilmoitus aluehallintovirastolle

Itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan sairaanhoidajan tulee tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus aluehallintovirastolle ennen toiminnan aloitusta.

Erillistä lupaa ei tarvita vaan pelkkä ilmoitus riittää.

Ilmoitukseen on oma lomakkeensa internetosoitteessa www.avi.fi -> asioi verkossa -> lomakkeet -> terveys -> Ilmoitus ja ohje ilmoitukseen itsenäisestä terveydenhuollon ammatinharjoittamisesta.

Talousasiat

Talous- ja raha-asioiden suunnittelu toiminnan käynnistämiseksi on välttämätöntä. On pystyttävä arvioimaan ja laskemaan ammatinharjoittajatoiminnan kannattavuutta.

- Kuinka paljon rahaa tulee ja mihin sitä menee?
- Tarvitaanko alkuvaiheessa ulkopuolista rahoitusta?

Ammatinharjoittajatoimintaa varten kannattaa avata oma tili, johon voi liittää tarvittavat pankkipalvelut.

Kirjapito

Itsenäinen ammatinharjoittaja on kirjanpitovelvollinen toiminnan aloituksen ensimmäisestä päivästä alkaen.

On suositeltavaa hankkia kirjanpitäjä. Esimerkiksi verotukseen liittyvissä asioissa voidaan tarvita asiantuntijaa, jollainen hyvä kirjanpitäjä on. Kirjanpitäjältä saatavat taloutta koskevat neuvot maksavat hintansa takaisin. Kirjanpitäjältä voi saada apua ja neuvoja myös toiminnan aloittamiseen ja kaikissa raha-asioihin liittyvissä asioissa.

Vakuutukset

Pakolliset vakuutukset ovat yrittäjien eläkelain mukainen YEL-vakuutus ja potilasvakuutus.

Tehyyn kuuluvat itsenäiset ammatinharjoittajat, joilla ei ole alaisia on vakuutettu potilasvahinkolain mukaisella vakuutuksella sekä vastuu- ja oikeusturvavakuutuksella.

Vapaaehtoisilla vakuutuksilla yrittäjä voi saada lisäturvaa erilaisia tilanteita varten. Vahinkovakuutusyhtiöt auttavat vakuutusasioissa.

Mikäli yrittäjä haluaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan, voi hän liittyä yrittäjien työttömyyskassaan, joita ovat Ammatinharjoittajien ja Yrittäjien työttömyyskassa AYT ja Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa SYT.

Verkostoituminen

Itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan sairaanhoitajan kannattaa verkostoitua muiden yrittäjien ja kollegoiden kanssa. Verkostoituminen edistää työssä jaksamista ja sen avulla voi jakaa kokemuksia, oppia toisilta, saada vertaistukea ja kannustusta.

Verkostoitumiseen voi saada apua esimerkiksi Sairaanhoidajaliiton Sairaanhoidajayrittäjät ry:lta, joka jakaa jäsenilleen tietoa ajankohtaisista asioista ja järjestää neuvontapalveluja sekä koulutusta.

Yhteenveto

Pätevyys ja ammattitaito	Yhteistyö lääkärikeskuksen kanssa	Toiminnan perustaminen ja tehtävät ilmoitukset	Talousasiat ja kirjanpito	Vakuutukset	Verkostoituminen
<ul style="list-style-type: none"> Sairaanhoidajan tutkinto Työkokemus Eriytisosaaminen Jatkuvaa täydennyskoulutusta 	<ul style="list-style-type: none"> Toiminnan suunnittelu Sopimuksen tekeminen Perehdytys 	<ul style="list-style-type: none"> Perustamisilmoitus kaupparekisteriin ja ennakkoperintärekisteriin Y3-lomakkeella Ilmoitus toiminnan aloittamisesta Aluehallintovirastolle 	<ul style="list-style-type: none"> Paljonko rahaa tulee ja mihin sitä menee? Tarvitaanko ulkopuolista rahoitusta? Pankkitilin avaus Kirjanpitoajan hankkiminen 	<ul style="list-style-type: none"> Pakolliset vakuutukset: YEL-vakuutus ja potilasvakuutus Muita vakuutuksia: vastuuvakuutus, tapaturma-, sairaus- ja eläkevakuutus Ansiosidonnainen työttömyysturva: yrittäjien työttömyyskassa 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteistyö muiden yrittäjien ja kollegoiden kanssa Sairaanhoidajayrittäjät ry

Opas perustuu Johanna Lammen syksyllä 2015 tekemään opinnäytetyöhön.

Lampi, J. 2015. Sairaanhoidaja yrittäjänä -sairaanhoidaja itsenäisenä ammatinharjoittajana lääkärikeskuksessa. Tampereen ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.